

Sobre un destí dubtós, 2

Aquest país, doncs, no és “un país sense política”, com expressava el títol d'un llibre de Fuster, ara fa ja més de vint anys. Ha estat i és, més exactament, un país sense política valenciana, organitzada, pensada i feta

en termes valencians, com a expressió continuada d'un –o de més d'un– projecte valencià. La política, per tant, ha estat sobretot l'aplicació i derivació d'altres projectes, d'una altra visió i definició de l'espai nacional. Podria repetir les paraules que vaig escriure en el pròleg a l'edició de 1994 d'*Un país sense política*: “Si és cert que des de fora ens han fet com els ha interessat, perquè nosaltres no ‘ens fem’ de cap manera, també és cert que en gran part ens hem desfet nosaltres sols, sense ajuda de ningú. Com que no ens hem definit, ens defineixen uns altres, i com que no hem estat capaços de ser el nostre propi centre, ens col·loquen al marge de tot sense cap esforç: aquesta és sobretot la nostra singularitat amarga, més que cap altra”. La fusteriana “singularitat amarga” és sobretot això, en efecte, però és també més coses. És, per exemple, l'acumulació d'obstacles històrics (i fins i tot geogràfics, com la mateixa forma allargassada del territori, dividit més que unit per la capital i l'espai central: quin contacte hi ha entre Castelló i Alacant?) que han fet tan difícil consolidar i preservar l'espai valencià com a imatge i representació central de la mateixa societat valenciana. És la permanent dificultat per a definir-se en termes propis en tant que comunitat cultural, territorial, històrica i política. I és també l'especial singularitat de fenòmens urbans, nascuts a la capital del país i projectats sobre el seu entorn immediat i més enllà, com són les falles o el blasquisme. Perquè sense els efectes i les prolongacions d'aquella “cultura” del republicanisme blasquista, i sense l'evolució de la “ideologia fallera”, hi ha moviments contemporanis de la societat i la política d'aquest país que serien difícils d'entendre. I és molt possible que sense aquests moviments de fons i de superfície el “nou nacionalisme” valencià dels anys 60 i 70 no hagués trobat uns obstacles tan difícils de superar per un projecte de país elaborat tan racionalment i tan apassionadament. És molt possible, en tot cas, o almenys aquesta és la percepció creixent, que els radicalismes ideològics d'aquella etapa que, simbòlicament, l'any 2012 ha fet el mig

Joan Francesc Mira

segle, hagen exhaurit les pròpies virtualitats, després d'haver tingut una influència directa o indirecta, positiva o negativa, en la història recent. I em referisc a radicalismes de diferent signe i procedència, de vegades combinats en una sola expressió, com

els anys en què el sopar dels Premis Octubre s'acabava amb els assistents cantant, puny en alt, la *Internacional* i *Els Segadors*. Ningú no imagina ara, a València, la continuació o repetició de la mateixa escena, i això no és un símptoma accidental.

És hora, doncs, de revisions (i fins i tot de “revisionismes” i d'infidelitats al dogma), de recomptar el deure i l'haver, d'aprofitar aquests anys incerts per a consolidar algunes idees segurament no tan agosarades com les que durant molts anys hem defensat, però més pròximes a la història i a les condicions d'aquest país i aquesta societat. Fins i tot, com oportunament recordava Antoni Ferrando, en aquelles qüestions, com la llengua, en què la realitat viva i activa ha de ser considerada tan important com la racionalitat de les definicions científiques. A partir de tot això, de repensar la història més antiga i la més recent, d'assumir la complexitat i les contradiccions de la societat valenciana com alguna cosa més que un joc hostil entre bons i dolents, i de reconstruir obstinadament un projecte de país civil i reconciliat amb ell mateix, potser els valencians estem en condicions d'encetar una nova etapa en el nostre llarg camí com a poble de destins dubtosos. No és fàcil preveure el futur, però almenys sabem quin és el punt de partida d'aquest futur que ens espera. I se'm permetrà acabar amb una última autocitació, d'un llibre meu de fa quinze anys: “No sé del cert si amb tot això el país serà més país quan hauran passat uns altres quinze o vint anys. No ho sé amb certesa, però tinc una raonable confiança en la resposta afirmativa. Amb una mica de fe en els trets més humans i sociables de l'espècie, amb una mica d'esperança en la raó, i amb moltíssima fermesa en la defensa de la llengua i en la resistència activa contra qualsevol retrocés en les poques però irrenunciables coses tan penosament aconseguides. L'altra opció, la hipòtesi de regressió, és massa trista, massa indigna, massa estèril i massa portadora de ruïna moral i de desolació.” I passats aquests quinze anys, em negue encara més a considerar “l'altra hipòtesi”.

“A partir de tot això, de repensar la història més antiga i la més recent, d'assumir la complexitat i les contradiccions de la societat valenciana com alguna cosa més que un joc hostil entre bons i dolents, i de reconstruir obstinadament un projecte de país civil i reconciliat amb ell mateix, potser els valencians estem en condicions d'encetar una nova etapa en el nostre llarg camí com a poble de destins dubtosos”